

LA REFORMA ÉS AQUÍ

Del projecte educatiu a la programació d'aula: els instruments de la planificació als centres escolars.

Ja fa temps que sentim parlar de la necessitat que cada centre escolar elabori el seu Projecte Educatiu. Més recentment s'ha començat a parlar de la redacció del Projecte Curricular de Centre. I no cal dir res sobre la necessitat -viscuda de prop per cada professor- de comptar amb una programació d'aula a partir de la qual poder treballar amb els alumnes. El cert és, però, que tot i trobar-nos ja immersos en el procés de reforma del Sistema Educatiu, encara no està del tot clar, per a molts de professionals, què és cadascun d'aquests documents, qui els ha d'elaborar i quins poden ser els seus components.

En aquest article intentaré respondre breument a aquestes tres qüestions, referides a cadascun dels instruments de planificació: Projecte Educatiu, Projecte Curricular i Programació d'Aula.

Projecte Educatiu de Centre.

Què és ?

El Projecte Educatiu de Centre -PEC- és un document que recull els trets fonamentals que defineixen un centre escolar en concret, així com la seva concepció d'ensenyament i de gestió. En el PEC s'hi troba escrit quins són els grans plantejaments del centre, els grans objectius que es volen assolir i la configuració de l'estructura.

En conseqüència el PEC ha d'esdevenir el referent bàsic per a totes les decisions posteriors que es prenguin en el centre: objectius de cada àrea del currículum, elaboració del Pla anual de centre, activitats a realitzar, etc. Per tal que això sigui factible,

perquè realment sigui un referent a tenir sempre en compte, es requereix que el PEC s'elabori de manera que es compleixin dos requisits:

- a) Que tothom accepti que allò que s'escriu s'ha de respectar i tenir present en el dia a dia.
- b) Que tothom entengui de la mateixa manera el que s'hi escriu.

Per complir aquestes dues condicions caldrà debatre, i discutir, a fons cada un dels punts que hi han de constar i arribar, després que tots hagin pogut dir la seva, a un pacte, a un acord entre tots.

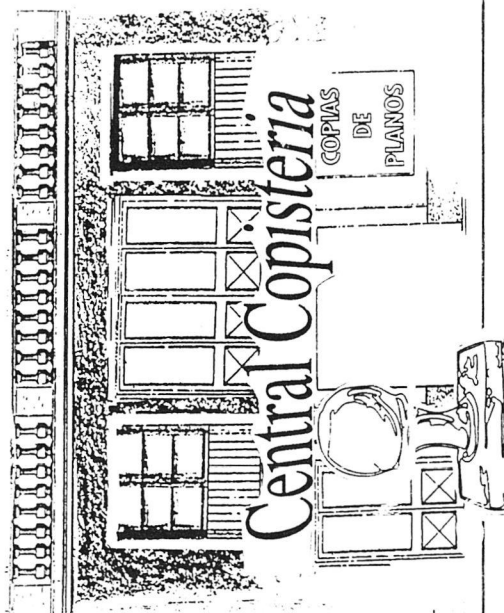
Serà necessari també que, per entendre de la mateixa manera el que hi escrivim, discutim el sentit de cada punt i busquem exemples de com ens ho imaginem portat a la pràctica diària. Els exemples ens clarificaran i ens garantirán que tots estem parlant del mateix. Posem per cas que haguem redactat que «el nostre centre practicarà una educació per a la igualtat sense discriminació per raó de sexe, fent possible que totes les persones desenvolupin les seves aptituds i es relacionin amb els altres sense cap tipus de discriminació». Què vol dir això portat a la pràctica?. Quines conseqüències té?. Haurem de cercar exemples quant més concrets millor.

Qui el fa ?

Tot i que probablement el pes d'elaboració del Projecte Educatiu caurà en el professorat, cal tenir present que per les característiques d'aquest document -grans plantejaments, estil del centre- s'ha d'implicar tota la comunitat educativa: pares d'alumnes, els

PER A SEGELLS DE GOMA, CÒPIES
DE PLÀNOLS I ALTRES

CENTRAL
COPISTERIA
ÉS A
CARRER DELS OMS
I NOMÉS
EN EL N° 44,
DEL
CARRER DELS OMS

mateixos alumnes -a partir de certa edat-, personal no docent, etc. En última instància el PEC ha de ser aprovat pel Consell Escolar del Centre.

Quins són els seus components ?

L'important és que el PEC sigui un projecte de futur, pactat entre tots, i que estableixi els paràmetres fonamentals del centre respecte a tots els seus àmbits -pedagògics, de gestió, de serveis, etc.- i no pas que tingui uns o altres components. Cada centre farà el seu projecte, amb el seu estil. De totes maneres, a títol orientatiu, podem assenyalar que el PEC hauria de partir d'una anàlisi del seu context específic, i que prenent aquesta com a referència, pot establir els Principis, els grans Objectius generals i la configuració de l'estructura. Després es podran concretar aquests elements en altres documents, tals com el Reglament de Centre o el mateix Projecte Curricular pel que fa referència a la vessant curricular del PEC.

Projecte Curricular de Centre.

Què és ?

El Projecte Curricular de Centre -PCC- és també un document però només referit -tal com indica el seu nom- a la planificació curricular. Aquí podem dir el mateix que en el cas del PEC sobre la necessitat de debat, d'acords pràctics i de comprensió unívoca del que s'escriu. Si no es compleixen aquests requisits no estarem parlant de Projectes en el sentit que aquí els hi donem, sinó d'una cosa ben diferent: de documents burocratitzats i inútils.

El Projecte Curricular de Centre hauria de comprendre com a punt de partida el PEC i, en concret, els Objectius Generals curriculars que hi constint. Naturalment aquests s'hauran elaborat tenint presents els fins de l'educació escolar recollits en la Llei Orgànica d'Ordenació del Sistema Educatiu -LOGSE- i, també, els Objectius Generals d'Etapa dels Dissenys Curriculars que dona l'Administració.

Qui el fa ?

El PCC és el document dels professionals del centre, que pren com a punt de partida el PEC i el desenvolupa. Per tant, el PCC ha de ser elaborat pels

professors i aprovat pel seu Claustre.

Quins són els seus components ?

Els components del PCC haurien de ser els propis de tota planificació didàctica:

- * Què s'ha d'ensenyar -Continguts- i per què -Objectius-.
- * Quan s'ha d'ensenyar -Seqüenciació d'objectius i continguts-.
- * Com s'ha d'ensenyar -Criteris metodològics, d'organització de l'espai i del temps i de selecció dels recursos didàctics-.
- * Criteris d'avaluació -Què, quan i com s'ha d'avaluar-.

Programació d'aula.

Què és ?

L'Administració educativa dóna el currículum en un nivell de concreció ampli -primer nivell de concreció-. El centre escolar ha d'establir el currículum a un nivell més concret -segon nivell de concreció- mitjançant l'elaboració del Projecte Curricular de Centre. Els equips de cycle i cada professor han de concretar encara més el currículum -tercer nivell de concreció- arribant a elaborar les programacions d'aula, les planificacions més detallades, aquelles que ens diuen, de manera molt concreta, què volem que els nens aprenguin i quines activitats hauran de fer.

Qui la fa ?

La programació d'aula es pot realitzar elaborant primer un projecte o programació de cycle i, després, una programació anual d'aula, i per últim la programació de les unitats didàctiques. Aquest esquema té de bo que no es produeix un salt tant fort entre el PCC i la programació d'aula pròpiament dita, que es dóna protagonisme al cycle i que el professor -tot i que en última instància haurà de treballar individualment- se sent integrat a un equip.

Quins són els seus components ?

A grans trets, són els mateixos que els del PCC però amb un desenvolupament més concret: Continguts i objectius didàctics, seqüenciació de continguts -especialment important en la programació de cycle i anual-, activitats, organització de l'espai i del grup-classe, temporalització, recursos i avaluació.

Artur Parcerisa.

Departament de Didàctica i Organització
Escolar de la Universitat de Barcelona.
Membre de la Revista Guix.

CURRÍCULUM ESCOLAR

Centro de Educación para Personas Adultas

CURS DIRIGIT AL PROFESSORAT DE PRIMARIA I SECUNDARIA

INICI MATRÍCULA
INICI CURS
PREU

febrer de 1992
abril de 1992
6.000 ptes. (inclòs material i
professorat especialitzat)

INFORMACIÓ

RADIO ECCA
c/ Gilibert de Centelles, 2 - Ents. A
Tlfs: 971/ 46 33 21 - 46 54 88